

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА МАРКЕТИНГУ
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бюджетна система

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь бакалавр

форма навчання денна

(денна, заочна, вечірня)

розробник Захарченко Наталія Василівна

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Бюджетна система» є складовою освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» СВО ПДАБА 072 б – 2019 підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр» в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Має статус нормативної компоненти циклу професійної підготовки.

Навчальна дисципліна «Бюджетна система» передбачає набуття студентами теоретичних та практичних навичок щодо формування та використання бюджету держави, управління державним боргом; вивчення бюджетного устрою та структури бюджетної системи України, складу бюджетного законодавства, міжбюджетних відносин та системи вирівнювання; системи доходів та системи видатків бюджету; вироблення розуміння бюджетного процесу в Україні та функцій його учасників; оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків на розвиток соціальної сфери, соціальний захист та соціальне забезпечення, на державне управління, оборону, правоохоронну діяльність, охорону навколишнього природного середовища, обслуговування державного боргу тощо.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			VIII	
Всього годин за навчальним планом, з них:	135	4,5	135	
Аудиторні заняття, у т.ч:	60		60	
лекції	38		38	
лабораторні роботи				
практичні заняття	22		22	
Самостійна робота, у т.ч:	75		75	
підготовка до аудиторних занять	15		15	
підготовка до контрольних заходів	15		15	
виконання курсової роботи	-		-	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	15		15	
підготовка до екзамену	30	1	30	
Форма підсумкового контролю			екзамен	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Бюджетна система» є формування у студентів професійних компетентностей у вигляді систематизованих знань з формування базових знань з організації та функціонування бюджетної системи і проведення бюджетної політики.

Завдання дисципліни. Сформувати у студентів систему знань щодо теоретичних засад формування і використання бюджету держави; бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи; державного кредиту та управління державним боргом; методів і джерел формування доходів бюджету; оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних витратків та їх впливу на реалізацію функцій держави.

Пререквізити дисципліни. Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях з дисциплін: «Регіональна економіка», «Страховання», «Податкова система», «Банківська система», «Фінансовий ринок», «Гроші та кредит», «Фінанси», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання».

Постреквізити дисципліни. Опанування студентами змісту дисципліни «Бюджетна система» дозволить використовувати набуті знання щодо сутності бюджетних відносин і характеру їх впливу на суспільство, що підвищить ефективність управління бюджетом і фінансовою діяльністю держави в цілому.

Компетентності. Результатом вивчення дисципліни «Бюджетна система» є здобуття студентами таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК12 Здатність працювати автономно.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК7. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Бюджетна система» студент повинен

знати:

РН2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

РН7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

вміти:

РН5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

РН19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

РН20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

Методи навчання:

- словесні: лекція (вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-дискусії; лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій;

- практичні (практична робота, ділові ігри, вирішення задач та ін.),

- наочні (ілюстрація, спостереження, демонстрація, відео-метод показ, пред'явлення матеріалу).

Форми навчання: фронтальні, групові, аудиторні, позааудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Бюджетна система					
Сутність, призначення і роль бюджету держави	8	4	2		2
Бюджет як основний фінансовий план держави	8	4	2		2
Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	10	4	2		4

Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України	8	4	2		2
Система доходів бюджетів	12	4	2		6
Система видатків бюджетів	10	2	2		6
Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	10	4	2		4
Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	8	2	2		4
Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	12	4	2		6
Видатки бюджету на оборону та управління	8	2	2		4
Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	11	4	2		5
Разом за змістовним модулем 1	105	38	22		45
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	135	38	22		75

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1,2	Сутність, призначення і роль бюджету держави Бюджет як економічна категорія в системі вартісних категорій. Функції бюджету. Бюджетний механізм, його складові. Бюджетна політика.	4
3,4	Бюджет як основний фінансовий план держави Бюджет держави як особлива форма державного плану. Принципи організації системи фінансових планів. Методи бюджетного планування. Завдання та принципи бюджетного планування.	4
5,6	Бюджетний дефіцит і джерела його покриття Сутність бюджетного дефіциту. Економічні ознаки бюджетного дефіциту. Джерела покриття бюджетного дефіциту.	4
7,8	Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України Основи та поняття бюджетної системи та бюджетного устрою. Склад бюджетної системи. Принципи побудови бюджетної системи України. Бюджетні права. Бюджетний процес в Україні та його складові.	4
9,10	Система доходів бюджетів Сутність доходів бюджетів, їх класифікація. Склад доходів Державного бюджету України. Склад доходів місцевих бюджетів.	4
11	Система видатків бюджетів Сутність видатків бюджету. Склад та класифікація видатків Державного бюджету. Склад видатків місцевих бюджетів. Класифікація та форми бюджетного фінансування.	2

12,13	Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання Завдання та інструменти міжбюджетних відносин. Формула розподілу міжбюджетних трансфертів. Вертикальні дисбаланси та їх фінансове вирівнювання. Горизонтальні фіскальні дисбаланси та їх вирівнювання.	4
14	Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку Склад видатків бюджету на економічну діяльність. Бюджетне фінансування економіки. Видатки бюджету на науку.	2
15,16	Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу Загальна характеристика видатків. Склад видатків бюджету на соціальний захист населення. Склад видатків бюджету на соціальне забезпечення. Склад видатків бюджету на соціальну сферу.	4
17	Видатки бюджету на оборону та управління Склад видатків бюджету на оборону. Склад видатків бюджету на управління.	2
18,19	Видатки бюджету на обслуговування державного боргу Класифікація державного боргу. Методи управління державним боргом. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу України	4
Усього годин		38

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан	Тема занять	Кількість годин
1	Сутність, призначення і роль бюджету держави Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання ситуативних та тестових завдань.	2
2	Бюджет як основний фінансовий план держави Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання ситуативних та тестових завдань.	2
3	Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання ситуативних та тестових завдань.	2
4	Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання ситуативних та тестових завдань.	2
5	Система доходів бюджетів Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання ситуативних та тестових завдань.	2
6	Система видатків бюджетів Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання ситуативних та тестових завдань.	2
7	Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання ситуативних та тестових завдань.	2
8	Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	2

	Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання ситуативних та тестових завдань.	
9	Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання ситуативних та тестових завдань.	2
10	Видатки бюджету на оборону та управління Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання ситуативних та тестових завдань.	2
11	Видатки бюджету на обслуговування державного боргу Обговорення проблемних питань лекції. Розв'язання ситуативних та тестових завдань.	2
Усього годин		22

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	підготовка до аудиторних занять	15
2	підготовка до контрольних заходів	15
3	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	15
	1. Сутність, призначення і роль бюджету держави	1
	2. Бюджет як основний фінансовий план держави	1
	3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	2
	4. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України	1
	5. Система доходів бюджетів	2
	6. Система видатків бюджетів	2
	7. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	2
	8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	1
	9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	1
	10. Видатки бюджету на оборону та управління	1
	11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	1
4	підготовка до екзамену	30
Усього годин		75

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Об'єктом контролю є діяльність студентів на практичних заняттях, а також результати виконання студентами самостійної роботи.

Студенти виконують завдання як в аудиторії, так і позааудиторно. При виконанні завдань з дисципліни «Бюджетна система» застосовують такі **форми контролю**: опитування усне та письмове; тестування.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів поточного контролю. **ПК1** проводиться на восьмому тижні та **ПК2** проводиться на п'ятнадцятому тижні.

Програма навчальної дисципліни «Бюджетна система» викладається протягом одного семестру. Формою підсумкового контролю успішності навчання є **екзамен**. Екзаменаційний білет складається з трьох теоретичних питань.

Критерії оцінювання ПК1

Дисципліна викладається протягом одного семестру та вміщує лекції, практичні заняття, самостійну роботу студента та поточний контроль.

При проведенні першого поточного контролю студент вже прослухає 24 лекційних години та відвідує 4 практичних заняття, опрацює питання до самостійної роботи та тести до поточного контролю.

ПК1 оцінюється у 100 балів:

Вид роботи	ПК1 (на восьмому тижні)
Практичні заняття	40
в т.ч. - відвідування	4
- робота	36
Тестове завдання	60
Всього	100

За кожне відвідування студентом практичних занять призначається по 1 балу. Тому максимальна кількість балів, яку може отримати студент - 4.

За роботу на практичному занятті студент отримує наступні бали (табл.1).

Таблиця 1

Тема практичного заняття	«5»	«4»	«3»
1. Сутність, призначення і роль бюджету держави	9	8	7
2. Бюджет як основний фінансовий план держави	9	8	7
3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	9	8	7
4. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України	9	8	7
Усього балів	36	32	28

Для того щоб отримати «5» необхідно одержати 9 балів. Для цього студент повинен опрацювати лекційний матеріал, розділи програми, які не викладаються на лекціях, скласти 10 тестів по темі лекції, працюючи командою по 5 чоловік. Ці 10 тестів зачитуються представником команди перед групою. Також студент повинен знати основні поняття щодо теми лекції, вирішувати задачі.

Якщо студент не склав тести, але відповідає на тести інших команд, дає відповіді відносно термінології по темі лекції, вирішує задачі – він отримує 8 балів («4»)

Якщо ж студент опрацював тільки лекційний курс, але його відповідь містить помилки, він плутається у термінології, не склав тести, не працював з командою, то максимальна кількість балів за таку роботу – максимально 7 балів («3»).

Завдання до проведення ПК1 включає 20 тестових завдань. За вірну відповідь студент одержує 3 бали, якщо відповідь невірна – 0 балів. Виконання завдання з поточного контролю розраховано на 80 хв.

Критерії оцінювання ПК2

При проведенні другого поточного контролю студент вже прослухає 14 лекційних годин та відвідує 7 практичних занять, опрацює питання до самостійної роботи та тести до поточного контролю.

ПК2 оцінюється у 100 балів:

Вид роботи	ПК2 (на п'ятнадцятому тижні)
Практичні заняття	40
в т.ч. - відвідування	7
- робота	33
Тестове завдання	60
Всього	100

За кожне відвідування студентом практичних занять призначається по 1 балу. Тому максимальна кількість балів, яку може отримати студент - 7.

За роботу на практичному занятті студент отримує наступні бали (табл.2).

Таблиця 2

Тема практичного заняття	«5»	«4»	«3»
5. Система доходів бюджетів	4,7	3,5	2,5
6. Система видатків бюджетів	4,7	3,5	2,5
7. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	4,7	3,5	2,5
8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	4,7	3,5	2,5
9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	4,7	3,5	2,5
10. Видатки бюджету на оборону та управління	4,7	3,5	2,5
11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	4,7	3,5	2,5
Усього балів	32,9≈33	24,5	17,5

Для того щоб отримати «5» необхідно одержати 4,7 балів. Для цього студент повинен опрацювати лекційний матеріал, розділи програми, які не викладаються на лекціях, скласти 10 тестів по темі лекції, працюючи командою по 5 чоловік. Ці 10 тестів зачитуються представником команди перед групою. Також студент повинен знати основні поняття щодо теми лекції, вміти вирішувати задачі.

Якщо студент не склав тести, але відповідає на тести інших команд, дає відповіді відносно термінології по темі лекції, вирішує задачі – він отримує 3,5 балів («4»).

Якщо ж студент опрацював тільки лекційний курс, але його відповідь містить помилки, він плутається у термінології, не склав тести, не працював з командою, то максимальна кількість балів за таку роботу – 2,5 балів («3»).

Тестове завдання до проведення ПК2 включає 20 тестових завдань. За вірну відповідь студент одержує 3 бали, якщо відповідь невірна – 0 балів. Виконання завдання з поточного контролю розраховано на 80 хв.

Оцінювання знань студентів на екзамені:

Максимальна оцінка на екзамені - 100 балів. Екзамен складається з трьох рівноважних питань з теоретичного курсу дисципліни.

Максимальна кількість балів по кожному теоретичному питанню - 33 бали. Бали нараховують таким чином:

- за повну відсутність відповіді - 0 балів;
- студент не повністю розкрив суть питання, у відповіді допущені грубі помилки – 1-8 балів;
- студент розкрив суть питання, але у відповіді допущені невірні тлумачення – 9-16 балів;
- схеми та формули мають неprincipові помилки, відсутня необхідна деталізація – 17-24 бали;
- відповідь правильна, але не повна (не наведено приклад або статистичні дані) -

25-32 балів;

- повна правильна відповідь - 33 бали.

Один бал нараховується за присутність на екзамені.

Підсумкова оцінка складається як середньоарифметична між оцінкою поточних контролів 1, 2 та екзаменаційною оцінкою.

Порядок зарахування пропущених занять проводиться шляхом написання реферату за темою тієї лекції, на якій студент був відсутній. За це він отримає 1 бал (такий самий бал студент отримає і у разі присутності на лекції).

Якщо студент був відсутній на практичному занятті, то він повинен виконати завдання за темою цього практичного заняття у повному обсязі та отримати відповідні бали (таблиця зарахування балів наведена вище).

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Алексеев І. В., Ярошевич Н. Б. Бюджетна система: Навчальний посібник / І. В. Алексеев, Н. Б. Ярошевич. – К.: «Хай-Тек Прес», 2008. -376 с.
2. Бюджетна система. Вишкіл студії. Навчальний посібник / Юрій С. І., Бескид Й. М., Дем'янишин В. Г. та ін.; За заг. ред. С. І. Юрія та Й. М. Бескида. – К.: Таксон, 2002. -253 с.
3. Бюджетний менеджмент: підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.: За заг. ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
4. Андрущенко В. Л. Податкові системи зарубіжних країн: навч. посіб. / В. Л. Андрущенко, О. Д. Данілов. – К.: Комп'ютер прес, 2004. – 300 с.
5. Боринець С. Я. Міжнародні фінанси: Підручник / С. Я. Боринець. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2006. - 494 с.
6. Бюджетний процес і міжбюджетні відносини на рівні місцевих бюджетів району. Навч. посібник / С. І. Мельник, В. Серск, С. Б. Ільїних. - К.: Міленіум, 2003. – 432 с.
7. Василик О. Д. Державні фінанси України: підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. закладів / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. - К.: НІОС, 2002. – 608 с.
8. Василик О. Д. Павлюк К. В. Бюджетна система України: Підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. - К.: ЦУЛ, 2004. – 544 с.
9. Венгер В. В. Фінанси: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. В. Венгер. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 432 с.
10. Горбач Л. М. Ринок фінансових послуг: Навч. посіб. / Л. М. Горбач, О. Б. Каун. – К.: Кондор. –2006. – 436 с.
11. Кириленко О. П. Місцеві фінанси: Навч. посіб. / О. П. Кириленко. – Тернопіль: Астон, 2004. - 192 с.
12. Кириленко О. П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) / О. П. Кириленко. - К.: НІОС, 2000. – 384 с.
13. Козюк В. В. Державний борг в умовах ринкової трансформації економіки України. Монографія / В. В. Козюк. - Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 238 с.
14. Куценко Т. Ф. Бюджетно-податкова політика: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Т. Ф. Куценко. - К.: КНЕУ, 2002. – 256 с.
15. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика: навч. посіб. / Д. І. Коваленко, В. В. Венгер. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 578 с.
16. Опарін В. М. Бюджетна система / В. М. Опарін, В.І. Малько, С. Я. Кондратюк. -К.: КНЕУ, 2002. - 336 с.
17. Осипчук Л. Л. Основи казначейської справи: Навч. посіб. / Л. Л. Осипчук - К.: МАУП, 2003. – 152 с.
18. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч. посіб. / Ю. В. Пасічник. - К.: Знання-Прес, 2003.- 495 с.

19. Романенко О. Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О. Р. Романенко. – К.: ЦУЛ, 2016. – 310 с.
20. Стеців Л. П. Фінанси: Навч. посіб. / Л. П. Стеців, О. І. Копилук. - К.: Знання, 2007. – 235 с.
21. Старостенко Г. Г., Булгаков Ю. В. Бюджетна система: Навчальний посібник / Г. Г. Старостенко. – К.: ЦУЛ, 2006. - 240 с.
22. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник / За ред. д.е.н., проф. Буряка П. Ю., д.е.н., проф. Вихор О. Б. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010. – 528 с.
23. Фінанси: навч. посіб. / С. В. Каламбет, С. В. Іванов, Ю. В. Півняк. – Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2014. – 312 с.
24. Фінанси: Навч. посіб. в 2-х ч. / В. Г. Баранова, І. С. Волохова, В. П. Хомутенко та ін. – Одеса: Атлант, 2015. – ч.1. – 344 с.
25. Фінанси для фінансистів: підручник / О. А. Шеремет, І. В. Дем'яненко, К. В. Багацька [та ін.] за заг. ред. Т. А. Говорушко. – К.: ЦУЛ, 2013. – 612 с.
26. Фінанси і кредит: питання і відповіді: навч. посіб. / Л. І. Катан, Ю. В. Масюк, Р. М. Безус та ін. - Дніпропетровськ: Монолит, 2015. - 632 с.

Допоміжна

1. Конституція України: №254к/96ВР Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [ел. ресурс]. - Режим доступу: www.rada.gov.ua
4. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. №2755-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
5. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 04.07.2002 р. № 49-IV. – [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
6. Закон України «Про Державний бюджет України на 20_ рік». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 № 2801-XII (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2801-12>.
8. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
9. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 21.11.92р. № 2811-12 (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2811-12>.
10. Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001р. № 2628-III (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2628-14>.
11. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.03р. № 1058-15 (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1058-15>.
12. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням і похованням» від 18.01.01 р. № 2240-III (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2240-14>.

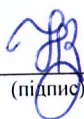
13. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23.09.1999 № 1105-XIV (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1105-14>.
14. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 р. № 1533-111(зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1533-14>.
15. Закон України «Про загальну середню освіту» від 13.05.1999 № 651-XIV (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=651-14>.
16. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010р. № 2464-VI (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
17. Закон України «Про культуру» від 14.12.2010 № 2778-VI. - Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>
18. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997р. № 280/97-ВР (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0>.
19. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999р. № 586-14 (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=586-14>.
20. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.95 р. № 108/95-ВР (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=108%2F95-%E2%F0>.
21. Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 року № 1060-XII (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1060-12>.
22. Закон України «Про прожитковий мінімум» від 15.07.1999 № 966-XIV (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=966-14>.
23. Постанова Верховної Ради України «Про структуру бюджетної класифікації» від 12.07.1996р. № 327/96-ВР // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=327%2F96-%E2%F0>.
24. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів» від 08.12.2010 року № 1149 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1149-2010-%D0%BF>.
25. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ» від 28 лютого 2002 року № 228 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=228-2002-%EF>.
26. Указ Президента України Про Положення про Державну казначейську службу України від 13.04.2011 № 460/2011. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U460_11.html
27. Близнюк О. С., Губерська Н. Л., Музика О. А., Усенко Р. А. Місцеві фінанси в Україні: правове регулювання: навч. посібник / Академія муніципального управління; НДІ фінансового права. — К. : Дакор; КНТ, 2007. — 311с.
28. Крисоватий А. І., Десятник О. М., Стецюк В. М. Стратегічні орієнтири формування і реалізації фіскальної політики України: монографія. - Тернопіль: Вектор, 2012. - 356 с.

29. Тянь Р. Б. Финансы: учеб. пособ. / Р. Б. Тянь, О. Б. Ватченко. - Дніпропетровськ: Пороги, 2004. – 252 с.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

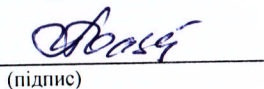
1. Антимонопольний комітет України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .
- Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua>.
2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим [Електронний ресурс]: веб-сайт.
- Режим доступу: <http://www.rada.crimea.ua>.
3. Верховна Рада України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт.- Режим доступу:
<http://www.rada.gov.ua>.
4. Головне контрольно-ревізійне управління України [Електронний ресурс]: офіційний сайт. - Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua>.
5. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт.
- Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
7. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://me.kmu.gov.ua>.
8. Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua>.
9. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт.- Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
10. Національна академія державного управління при Президентові України [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua>.
11. Національний банк України [Електронний ресурс]: офіційний сайт .- Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
12. Президент України [Електронний ресурс]: офіційне Інтернет-представництво.
- Режим доступу: <http://www.prezident.gov.ua>.
13. Пенсійний фонд України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. - Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua>.

Розробник _____

(підпис)

(Н. В. Захарченко)

Гарант освітньої програми _____

(підпис)

(Г. В. Ползікова)